

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כה.

עין משפט נר מצוה

בא א מיי פ"ח מהל'
 טומאת מת ה' ה'
 מב ב מיי פ"ח מהל'
 פרה אלוהה ה' ד'
 מג ג מיי שם הלכה ג'
 מד ד מיי שם הלכה ד'

רבינו חננאל

מדקמי ביהודה נאמנין
 מבבל דבגליל אין נאמנין
 מ"ט אמר ר"ל מפני
 שמפסקת ביניהם מדור
 הכותים וכוון שצריך
 ליעבור בתוכם חיישינן
 שמא מטמא טומאת ארץ
 הנעים ומקשינן ויתנגה
 לההיא חבית בשידה
 חיבה או במגדל דהא
 לא נטמאה טומאת ארץ
 הנעים. ופרקינן מתני' רבי
 היא דאמר אהל זרוק לא
 הוי אהל דהניא הנכנס
 בתוך העצים בשידה
 חיבה ומגדל ר' מטמא
 ור' יוסי בר' יהודה מטהר
 וכבר פירשונו בעירובין
 פרק בכל מערבין ומקשינן
 טוב ולייתוה בכלי חרש
 המוקף צמיד פתיל.
 ופרקינן אי' אלעזר שונין
 אין קוש ניצל בצמיד
 פתיל איני והתניא [אין]
 בצמיד ניצלת בצמיד
 פתיל איני והתניא [אין]
 מי טמאת ניצלת בצמיד
 פתיל הא (א) מים
 שאין מקדשין ניצולין
 בצמיד פתיל טוב מקשינן
 וכי לא מצו לאתויי
 יין ושמן בגליל מפני
 מדורו הכותים שעוברין
 עולא' חביתם וכו' ואלא
 חביתם מדכו בגלילא פי'
 חביתו מטהרין האוכלין
 והמשקין בגליל. והני
 מניחין אותם ואם יבא
 אליהו וירידע שלא נטמאו
 צ"פ שהרדן מפסקת
 אותה שפה מטהרה (ב).
 ובשעת הגיתות והבדים
 נאמרים אף על התרומה
 ורמינהו הגומר ויתנו
 ישייר קופה אחת ויתנגה
 לעיני כהן. ואי מהימן הוא
 למה לי לעיני כהן. ופרקי'
 מהניחין בחפ"י. והא
 דקמי לעיני כהן מכלל הן
 נאמנין באפלי שכבר
 עברו הגיתות והבדים
 ואבותיו של רב נתמן הוי
 לזון הרבה והוי מתאחרין
 הרבה אחרי כל אדם
 ובא רב יוסף לאוקומה
 הא דתנא יתנגה לעיני
 כהן בגליל שאינם נאמנים
 לעולם ומוחבטין עליה
 והא [תניא] עבר הירדן
 וגליל הרי הן כיהודה
 נאמנין על היין בשעת
 היין כו' ואסיקנא אלא
 מחזורתא באפלי: עברו
 הגיתות והבדים הביאו לו
 חבית של יין של תרומה
 לא יקבלוה כו'. ודבעי
 מרב ששת עבר וקיבל
 מהו שניתנה לגת הבאה
 אם לאו פשיט ליה מהא

שרצועה ש' בותים מפסקת. הקשה הר"ר אלחנן היאך
 היו מציאין אפר פרה לגליל דא"ל לעשות אלא
 צירושלים וא"כ נטמא בהנחת דרך ארץ העמים ושמה דבשיל קטון
 איכא להציא דרך שם אצל להציא יין ושמן לנסכים צעי שזיל גדול
 א| אצל צ"ע היאך עולין לרגל מן הגליל

כ| כיון דאפסקיה ליה רצועה נטמא
 וצעי הזאה ג' ו' כדאמר פ' כ"ג
 צמיר (דף טז.) הקשה הר"ר אלחנן
 דתניא בנמוספתא (ט) ארץ העמים נטמאה
 מקוואותיה ושזיליהן טמאין ארץ
 הכותים טהורה ומקוואותיהן טהורין
 ושזיליהן טהורים כו' ונראה למורי
 דהתם נשנית קודם שקלקלו לדמות
 יונה כדאימא פ"ק לחולין (דף ו.)
 והכי משמע צירושלמי דע"ז פ"ב
 צעו כותאי קומי רבי אצהו אצומיכס
 היו מסתפקין משלנו מפני מה אין
 אתם מסתפקין משלנו אמר להו
 אצומיכס לא קלקלו מעשיהם אתם
 קלקלתם מעשיהם דמנין תמן א"י
 טהורה מקוואותיה טהורים כו'
 ולאחר שנתקלקלו שאף רבי מאיר
 מניינו שגזר עליהן צפ"ק לחולין:
אהל זרוק לאו שמייה אהל. צפרק
 כ"ג צמיר (דף טז.) וס' אמר
 כמנאי הנכנס לארץ העמים צשידה
 חיבה ומגדל רבי מטמא ורבי יוסי
 בר יהודה מטהר מאי לאו דרבי סבר
 משום אוריה גזרו ורבי יוסי סבר
 לא גזרו משום אוריה לא דרבי
 משום גושא גזרו משום אוריה לא
 גזרו מר סבר אהל זרוק לא שמייה
 אהל ומר סבר שמייה אהל והתניא
 רבי יוסי בר יהודה אומר תיבה
 מלאה (ט) ספרים וזרקת על פני המט
 צאהל טמאה וכו' וקשה מאי קאמר
 כיון דס"ל קמייהו אהל אמאי זרק

על פני המט טמאה אהל זרוק הוא ומוצ"מ ו"מ והתניא לשון קושיא הוי והכי פריך כדפרשנין ומוצ"מ ואח"כ דמסיק וקאמר ואי צביית אימא
 ג' דרבי לא שמייה אהל וגרס דרבי משום אוריה ומר סבר דלא שמייה ולא גזרו רבנן והקשה הר"ר אלחנן דבשעתו משמע
 דפליגי אי שמייה אהל בזרוק אי לא והכי נמי צפ' בכל מערבין (עירובין דף ל: וס') ודוקא הוא לומר דנקט הכא לישנא דאהל זרוק משום
 דמעיקרא צעי למימר ליה ולפי המסקנא אינו ועוד קשה להר"י דהתם נמי צ"ל לרבי יוסי בר יהודה דשמייה אהל כי מוקי פלוגתא צשמא
 יוצא ראשו ורובו ולית ליה טעמא דאוריה לא שמייה ואמאי מטהר רבי יוסי אס לא מטעם דאהל זרוק שמייה אהל ומהדר קושין לדוכתא
 מתיבה מלאה ספרים אמאי מטמא ומיכר ר"י דלעולם אמת הוא דפליגי צאהל זרוק שמייה אהל ודוקא כגון שידה חיבה ומגדל שהולכים
 אצל זרק תיבה לא הוי אהל וכן משמע צמסכת אהלום (פ"ח מ"ה) עוף הפורה או הופקדן וספינה המטרפת לא הוי אהל ומייתי סיעתא
 מזורק תיבה מלאה ספרים מוקאמר ואם היתה מונחת טהורה והיינו שאלכט צמחא והיינו אהל זרוק וזרק דרישא לא חשיב אהל
 זרוק דומיא דעוף הפורה: **שזנין** אין הקדש ניצול במוקף צמיד פת"ר. צ"ע אמת לא חשיב ליה גבי מעלות דתרומה מניינו צשליה
 הניחין (גיטין דף טא: וס') דניצלת צהא דלמך מפקדין תרומה אכל ע"ה צמוקף צמיד פתיל הר"ר אלחנן ויש להקשות עליו הא דלמך
 צפ"ק דנדה (דף טא: וס') ומה כלי חרס המוקף צמיד פתיל הניצול צאהל המט אינו מניל צמעת לעת צשנדה ומאי קאמר צמאי מניל צמת
 היינו צתרומה ולא צקדש כדאימא הכא צהכי מניל נמי צמעת לעת צשנדה דקאמר התם מעת לעת צשנדה אצל לא לתרומה וי"ל
 דצהא לא שייך הלכה אי לא מטמא לה וס"ק ומה כלי חרס המניל צאהל המט צמאי שנטמא לה כגון לתרומה אינו מניל צמעת לעת
 צמאי שנטמא דהיינו לקדש דוקא: **יתנגה** לעני כהן. פרש"י ויראה שלא הוכשרו הזימים משמע מהכא דבעינן הכשר הזימים ולא
 מכשר ליה צשעת מסיקה ודלא כפר"ט שפירש צפ"ק דשבת (דף טז.) אס אתה מקניטני גזרני על המסיקה ושזו גזר לה וכן משמע
 צכולה תוספתא דטהרות פרק ג' דתני דבעינן הזימים הכשר ויש טעם נכון לדבר כדפי' ר"י שמשקה זימים אינו אהל מוהל צעלמא
 ולא חשיב משקה. לעיני כהן ג' וכן גרס רש"י והכי אימא צסדר המשנה דטהרות הגומר ויתיו יתנגה לעיני כהן דברי רבי מאיר רבי
 יהודה אומר ימסור לו מפתח ומאן דגרס לעני כהן שיצוה הוא צידו:

בגליא שנו. שיש להם רוב שמן ומאחרים צדים צרוז שמן שיש להם לעשות והכי נמי אמר פרק כירה (שבת דף מז. וס') גבי
 מטלטלין כיונה אגב קיטמא כלומר מחתה אגב קיטמא כלעיל מינה מחתה אגב אפרה וכן פירש צערוך ועדיף טפי מכלכלה
 ואכן צצמוכה ואחתי ליה ושון שאס יש צה שצרי פתילה שאסור לנטולה צצבל הכלי והשמן אגב הפתילה ומוקי לה בגלילא שנו כלומר
 שעשירים הוו מרזב שמן ולא קפדי עליה צטיל ליה אגב פתילה ודוגמא לדבר ההוא דצפ"ק דסנהדרין (דף טא:) טול אגרתא וכמוז לאחנא
 צני גלילאה עילאי ותתאי כו' לאפרושי מעשרא ממעענא דזיתא וצמיר פ' צ"ב (דף לא:) בגלילא שנו דחמרתא משום ממשחא ויין היה
 מנזל להם הרבה ורוב שתייתן צכן כדמשמע צהמוזיא ו"ן (שבת דף עח.) דקדתי מים כלי לשון את הקילור דחשיב משום דשכיח לרפואה
 טפי משתיה שלא היו שותין רק יין מתוך עושרם בגליל ופ"ה הוה ע"ה צמיר מן השמן משמע שהיה להם רוב שמן צוול כדפרי'
 ומייהו פירש רש"י בגלילא שנו דפרק כירה (שם דף מז.) שהיו עניים ולא היו להם פתילות מנזיות וצהמוזיא (שם דף עח.) פירש מתוך שהיו
 עניים לא היו עושין רפואה רק ממים ולא מיין ולא משמע כן דר"כ גס שתיית מים שכיח טפי כיון שלא היה להם יין פורתא לשפות
 הקילור והיה להם לשער צשתייה ועוד מנינו צחולין צפ' אוחו ואת צנו (דף פג.) ועברו יוס הכפורים בגליל משמע שהיו עשירים ומרצים
 צסעודות ועוד מה שפי' דלא היו פתילות מנזיות הוה אמרינן צשליה צצא קמא (דף קח:) מקצלין מן הנשים דבר מועט כלי פשתן
 בגליל אלמא שמוצי פשתן צנייהם וכי קאמר לישנא דאסור לנטולה דמשמע דקאי אפתילה דשייך צה לשון נקצה דהא נר לשון זכר
 דאיכא למימר דקאי אקערה דמייתי לה לעיל מותר השמן צצנר ושצקערה מותר וגם מנינו לשון נקצה ארנ נר חנוכה צכתה אין
 זקוק לה (שבת דף טא.) כל זה פי' הר"י וגם רבינו מאיר פירש כן ועוד הוסיף כי מרזב יין היה להם כחצ עניים וטוב המים לרפואה:
 מצר

המדומעות מפרש צגמרא. והשמה משמע של טבל תרומה וחולין
 מעורבין: **שבעים יוס**. מקדימין לטהר את הכלים. גיתות של יין
 צדים של שמן: **גב' רצועה**. של ארץ העמים מפסקת צין גליל
 ליהודה וירושלים ציהודה היא וא"ל להציא לירושלים צטהרה לפי

המדומעות נאמנין עליהם בשעת הגיתות
 והבדים וקודם לגיתות שבעים יוס:
צמ' ביהודה אין ובגליל לא מ"ט אמר ריש
 לקיש מפני שרצועה של כותים מפסקת
 ביניהן וניתב בשידה חיבה ומגדל הא מני
 רבי היא דאמר אהל זרוק לאו שמייה אהל
 דתניא (ט) הנכנס לארץ העמים בשידה חיבה
 ומגדל רבי מטמא ור' יוסי בר' יהודה מטהר
 ולייתוה בכלי חרס המוקף צמיד פתיל אמר
 רבי אלעזר שונין צאין הקדש ניצול בצמיד
 פתיל (ט) והתניא (ט) אין חמאת ניצלת בצמיד
 פתיל מאי לאו הא קדש ניצול לא יהא מים
 שאינן מקודשים ניצולין בצמיד פתיל והאמר
 עולא (ט) חב"ייה מדכן בגלילא מניחין
 ולכשיבא אליהו ויטהרנה: ובשעת הגיתות
 נאמנין אף על התרומה: ורמינהו (ט) הגומר
 ויתיו ישייר קופה אחת ויתנגה (ט) לעני כהן
 אמר רב נתמן לא קשיא הא בחרפי הא
 באפלי א"ל רב אדא בר אהבה כגון מאי
 כאותן של בית אביך רב יוסף אמר בגלילא
 שנו ארתיביה אביי עבר הירדן והגליל הרי
 הן כיהודה (ט) נאמנין על היין בשעת היין
 ועל השמן בשעת השמן אבל לא על היין
 בשעת השמן ולא על השמן בשעת היין
 עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית
 של יין לא יקבלנה הימנו אבל מניחה לגת הבאה: בעו מיניה
 מרב ששת עבר וקיבלה מהו שניתנה לגת הבאה אמר להו תניתוה
 חבר

אלא מחזורתא כדשנין מעיקרא: עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית
 של יין לא יקבלנה הימנו אבל מניחה לגת הבאה: בעו מיניה
 מרב ששת עבר וקיבלה מהו שניתנה לגת הבאה אמר להו תניתוה
 חבר

על פני המט טמאה אהל זרוק הוא ומוצ"מ ו"מ והתניא לשון קושיא הוי והכי פריך כדפרשנין ומוצ"מ ואח"כ דמסיק וקאמר ואי צביית אימא
 ג' דרבי לא שמייה אהל וגרס דרבי משום אוריה ומר סבר דלא שמייה ולא גזרו רבנן והקשה הר"ר אלחנן דבשעתו משמע
 דפליגי אי שמייה אהל בזרוק אי לא והכי נמי צפ' בכל מערבין (עירובין דף ל: וס') ודוקא הוא לומר דנקט הכא לישנא דאהל זרוק משום
 דמעיקרא צעי למימר ליה ולפי המסקנא אינו ועוד קשה להר"י דהתם נמי צ"ל לרבי יוסי בר יהודה דשמייה אהל כי מוקי פלוגתא צשמא
 יוצא ראשו ורובו ולית ליה טעמא דאוריה לא שמייה ואמאי מטהר רבי יוסי אס לא מטעם דאהל זרוק שמייה אהל ומהדר קושין לדוכתא
 מתיבה מלאה ספרים אמאי מטמא ומיכר ר"י דלעולם אמת הוא דפליגי צאהל זרוק שמייה אהל ודוקא כגון שידה חיבה ומגדל שהולכים
 אצל זרק תיבה לא הוי אהל וכן משמע צמסכת אהלום (פ"ח מ"ה) עוף הפורה או הופקדן וספינה המטרפת לא הוי אהל ומייתי סיעתא
 מזורק תיבה מלאה ספרים מוקאמר ואם היתה מונחת טהורה והיינו שאלכט צמחא והיינו אהל זרוק וזרק דרישא לא חשיב אהל
 זרוק דומיא דעוף הפורה: **שזנין** אין הקדש ניצול במוקף צמיד פת"ר. צ"ע אמת לא חשיב ליה גבי מעלות דתרומה מניינו צשליה
 הניחין (גיטין דף טא: וס') דניצלת צהא דלמך מפקדין תרומה אכל ע"ה צמוקף צמיד פתיל הר"ר אלחנן ויש להקשות עליו הא דלמך
 צפ"ק דנדה (דף טא: וס') ומה כלי חרס המוקף צמיד פתיל הניצול צאהל המט אינו מניל צמעת לעת צשנדה ומאי קאמר צמאי מניל צמת
 היינו צתרומה ולא צקדש כדאימא הכא צהכי מניל נמי צמעת לעת צשנדה דקאמר התם מעת לעת צשנדה אצל לא לתרומה וי"ל
 דצהא לא שייך הלכה אי לא מטמא לה וס"ק ומה כלי חרס המניל צאהל המט צמאי שנטמא לה כגון לתרומה אינו מניל צמעת לעת
 צמאי שנטמא דהיינו לקדש דוקא: **יתנגה** לעני כהן. פרש"י ויראה שלא הוכשרו הזימים משמע מהכא דבעינן הכשר הזימים ולא
 מכשר ליה צשעת מסיקה ודלא כפר"ט שפירש צפ"ק דשבת (דף טז.) אס אתה מקניטני גזרני על המסיקה ושזו גזר לה וכן משמע
 צכולה תוספתא דטהרות פרק ג' דתני דבעינן הזימים הכשר ויש טעם נכון לדבר כדפי' ר"י שמשקה זימים אינו אהל מוהל צעלמא
 ולא חשיב משקה. לעיני כהן ג' וכן גרס רש"י והכי אימא צסדר המשנה דטהרות הגומר ויתיו יתנגה לעיני כהן דברי רבי מאיר רבי
 יהודה אומר ימסור לו מפתח ומאן דגרס לעני כהן שיצוה הוא צידו:

בגליא שנו. שיש להם רוב שמן ומאחרים צדים צרוז שמן שיש להם לעשות והכי נמי אמר פרק כירה (שבת דף מז. וס') גבי
 מטלטלין כיונה אגב קיטמא כלומר מחתה אגב קיטמא כלעיל מינה מחתה אגב אפרה וכן פירש צערוך ועדיף טפי מכלכלה
 ואכן צצמוכה ואחתי ליה ושון שאס יש צה שצרי פתילה שאסור לנטולה צצבל הכלי והשמן אגב הפתילה ומוקי לה בגלילא שנו כלומר
 שעשירים הוו מרזב שמן ולא קפדי עליה צטיל ליה אגב פתילה ודוגמא לדבר ההוא דצפ"ק דסנהדרין (דף טא:) טול אגרתא וכמוז לאחנא
 צני גלילאה עילאי ותתאי כו' לאפרושי מעשרא ממעענא דזיתא וצמיר פ' צ"ב (דף לא:) בגלילא שנו דחמרתא משום ממשחא ויין היה
 מנזל להם הרבה ורוב שתייתן צכן כדמשמע צהמוזיא ו"ן (שבת דף עח.) דקדתי מים כלי לשון את הקילור דחשיב משום דשכיח לרפואה
 טפי משתיה שלא היו שותין רק יין מתוך עושרם בגליל ופ"ה הוה ע"ה צמיר מן השמן משמע שהיה להם רוב שמן צוול כדפרי'
 ומייהו פירש רש"י בגלילא שנו דפרק כירה (שם דף מז.) שהיו עניים ולא היו להם פתילות מנזיות וצהמוזיא (שם דף עח.) פירש מתוך שהיו
 עניים לא היו עושין רפואה רק ממים ולא מיין ולא משמע כן דר"כ גס שתיית מים שכיח טפי כיון שלא היה להם יין פורתא לשפות
 הקילור והיה להם לשער צשתייה ועוד מנינו צחולין צפ' אוחו ואת צנו (דף פג.) ועברו יוס הכפורים בגליל משמע שהיו עשירים ומרצים
 צסעודות ועוד מה שפי' דלא היו פתילות מנזיות הוה אמרינן צשליה צצא קמא (דף קח:) מקצלין מן הנשים דבר מועט כלי פשתן
 בגליל אלמא שמוצי פשתן צנייהם וכי קאמר לישנא דאסור לנטולה דמשמע דקאי אפתילה דשייך צה לשון נקצה דהא נר לשון זכר
 דאיכא למימר דקאי אקערה דמייתי לה לעיל מותר השמן צצנר ושצקערה מותר וגם מנינו לשון נקצה ארנ נר חנוכה צכתה אין
 זקוק לה (שבת דף טא.) כל זה פי' הר"י וגם רבינו מאיר פירש כן ועוד הוסיף כי מרזב יין היה להם כחצ עניים וטוב המים לרפואה:
 מצר

(א) גיטין ח: עירובין ל: טז
 (ב) (צ"ל והתקן.) א. פרה
 פ"ח מ"א, (ד) מהו ו:
 (ה) טהרות פ"ט מ"ד, (ו) צ"ל
 לעיני עי' תוס' וכן גרס
 הערוך ערך עין וכן
 צמספתא פ"י דטהרות,
 (ז) [תוספת' פ"ג,
 (ח) [דמקוואות פ"א,
 (ט) [צ"ל כלס',

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שרצועה וכו'
 אבל צ"ע האך עולין
 לרגל. עין מ' שער אפרים
 ט"ו ל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א| תוס' ד"ה שרצועה כו'
 אצל צ"ע ארץ עולין לרגל
 מן הגליל כו' צ"ב ונע"ד
 שהיו עולין ע"י שורשים
 וע"י דלתות דהוי אהל
 מפסקת לכ"ע ממי' תוס'
 בעירובין דף ל' ע"א צ"ה
 ומר סבר וכו' ומה שלא
 המירו כ"ה הכא ע"כ כמו
 העקשה צספר טורי ארץ
 י"ל מ"ש שם הרש"א הי"ל
 בעירובין תוס' הי"ל
 משום דלא שכיח לא המירו
 אצל לעיני עלת רגל דהוי
 עשה דלוריתא שפיר
 המירו ור"ק: [ב] שם
 צא"ז כיון דאפסקי' ליה
 רצועה נטמא וצעי הזאה ג'
 ו' וכו' צ"ב עיין שיה יתקן
 מ"ש צוה:

מוסף רש"י

אהל זרוק לאו שמייה
 אהל. אהל אהל המטלטל אינו
 אהל צשעת טלטלו, מכלך
 חליה דקא מפסקי יחי אהל
 צינו לאורי ארץ העמים לאו
 חליה היא (גיטין ח.) וכל
 שאינו אהל אינו מוצ"מ
 (עירובין ל:). בשידה.
 מרכנת נשים. עגלה עשירה
 קופתא (שם.) מגדל.
 משט"ר (שם) וטשאין אוחת
 צאור (גיטין ח.) חב"ייה
 מדוכן בגלילא. חכמים
 צבגלל מטהרין יים
 לנסכים ושמן לתמחה. שמה
 יצנה צמ"ק צנייהם (נדה
 טז.)